БЕКІТЕМІН
«М.Х.Дулати атындағы
Тараз университеті» КЕ АҚ
Академиялық кеңесінің шешімімен
(17.12. 2024 ж. № 6 хаттама)

«АШЫҚ БІЛІМ БЕРУ ПЛАТФОРМАСЫНДА ЖАРИЯЛАНҒАН ОНЛАЙН КУРСТАРДЫ ӘЗІРЛЕУ БОЙЫНША ТАЛАПТАР МЕН ҰСЫНЫСТАР» ЖҰМЫС НҰСҚАУЛЫҒЫ

Тіркеу № 51

Тараз 2024

© «М.Х. Дулати атындағы Тараз университеті» КЕ АҚ зияткерлік меншігі болып табылады. Қайта басуға және / немесе одан әрі үшінші тұлғаларға беруге тыйым салынады.

АЛҒЫ СӨЗ

1.ӘЗІРЛЕУШІЛЕР	Онлайн оқыту бөлімі бастығы Беглерова С.Т.	/қолы/	«02» 12 2024ж
2.ЕНГІЗІЛДІ	Онлайн оқыту бөлімімен		
3.ТЕКСЕРУ КЕЗЕҢДІЛІГІ	3 жыл		
4.ОРНЫНА ЕНГІЗІЛГЕН	Басқарма төрағасы-ректорының 2021 жылғы 27 сәуірдегі № 160 бұйрығымен бекітілген «Ашық білім беру платформасында жарияланған онлайн курстарды әзірлеуге қойылатын талаптар мен ұсыныстар» жұмыс нұсқаулығы.		
5.ТАРАТУ	Академиялық жұмыс департаментіне, ОӘБ-не, факультет деканларына, кафедраларға, ТО-не.		
6. БЕКІТІЛДІ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ	«М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті» КЕ АҚ Академиялық кеңесінің шешімімен, «17»_12_ 2024 ж. №6 хаттама		
7.КЕЛІСІЛДІ:	Басқарма мүшесі – стратегиялық даму және интернационалдандыру жөніндегі проректор Ш.Есимова	/қолы/	«02» 12 2024ж
	Басқарма мүшесі – Академиялық мәселелер бойынша проректоры. Л.Еркинбаева	/қолы/	«02» 12 2024ж
	Стратегиялық даму басқармасы жетекшісі Дарибаев Ж.Е.	/қолы/	«02» 12 2024ж
	Аккредиттеу, рейтинг және сапаны қамтамасыз ету бөлімінің басшысы Балкибаева Г.А.	/қолы/	«02» 12 2024ж
	Заң қызметінің басшысы Самбетов С.	/қолы/	«02» 12 2024ж

Бұл құжат «М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті» КЕ АҚ Басқарма Төрағасы – Ректордың рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшірілмейді, көбейтілмейді және таратылмайды.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ 4
1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ 4
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР 4
3 НЕГІЗГІ ШАРТТАР, ҚЫСҚАРТУЛАР ЖӘНЕ БЕЛГІЛЕУЛЕР 5
4. ЖАУАПКЕРШІЛІК ЖӘНЕ БАСҚАРУ 6
5 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР 6
6 ОНЛАЙН КУРСТЫҢ СИПАТТАМАСЫ 7
7 ОНЛАЙН КУРС ҚҰРЫЛЫМЫ 9
8 МАЗМҰНЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАЛПЫ ПАРАМЕТРЛЕРІ 11
9 АПРОБАЦИЯ 13
10 ӘЗІРЛЕНГЕН ЖАОК САПАСЫН САРАПТАМАЛЫҚ БАҒАЛАУ ТӘРТІБІ 14
11 ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ 15
12 ӨЗГЕРІСТЕР 17
13 КЕЛІСІМ, САҚТАУ, ТАРАТУЛАР 17
14 ҚОСЫМШАЛАР 17
А ҚОСЫМШАСЫ Қалыптасқан оқу нәтижелерінің картасы 18
Б ҚОСЫМШАСЫ Жауапты автоматты түрде тексеретін тапсырмалар түрлерінің тізімі 19
В ҚОСЫМШАСЫ Ерекше қажеттіліктері бар адамдарға арналған курстың мазмұнын дайындауға арналған ұсыныстар 22
Г ҚОСЫМШАСЫ Үлгі. Сапаны мазмұнды бағалау 27
Д ҚОСЫМШАСЫ Үлгі. Өзектілігі мен қажеттілігін бағалау 27
Е ҚОСЫМШАСЫ Сарапталық қорытынды 28
Ж ҚОСЫМШАСЫ Танысу парағы 29
З ҚОСЫМШАСЫ Өзгерістерді тіркеу парағы 30

КІРІСПЕ

Ашық білім беру платформасы http://moocs.dulaty.kz – бұл EdX халықаралық платформасының құралдарына негізделген, жаппай ашық онлайн курстарды құруға, орналастыруға және пайдалануға арналған. Бұл курстар ішкі және сыртқы пайдаланушыларға бағытталуы керек. Мақсатты аудитория жоғары және қосымша кәсіптік білімге қатысты бола алады(ЖББ және ҚКББ).

Ашық білім беру платформасына арналған курстарды әзірлеу М.Х.Дулати атындағы Тараз университетінің «Жаппай ашық онлайн курстарын (ЖАОК) қолдана отырып, білім беру бағдарламаларын іске асыру консорциумына» кіруіне байланысты жүзеге асырылады.

1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

«Ашық білім беру платформасында жарияланған онлайн курстарды әзірлеу бойынша талаптар мен ұсыныстар» жұмыс нұсқаулығы М.Х. Дулати Тараз университетінің сапа менеджменті жүйесінің нормативтік құжаты түрінде пайдалануға арналған. (бұдан әрі - Университет).

Осы жұмыс нұсқауының (ЖН) негізінде университеттің оқу үдерісіне қашықтықтан оқыту технологияларын енгізу үшін ашық білім беру платформасында жарияланған онлайн-курс әзірленуде.

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

2.1 Нормативтік құжаттар

Бұл нұсқаулық келесі нормативтік құжаттардың талаптарын ескере отырып жасалған:

ҚР СТ 34.017-2005	«Ақпараттық технологиялар. Электрондық басылым. Электрондық оқу басылымы»
ҚР Заңы	«Ақпараттандыру туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 11 қаңтардағы № 418-V Заңы (06.04.2024 жылғы өзгерістер мен толықтырулармен)
ҚР Заңы	«Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі N 319 Заңы (15.04.2024 жылғы өзгерістер мен толықтырулармен)
Ереже	Білім беру ұйымдарына қашықтықтан оқытуды қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды және Білім министрінің бұйрығымен бекітілген Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламалары бойынша қашықтықтан және онлайн оқыту форматында білім беру процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы және Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 20 наурыздағы № 137 (21.05.2024 ж. № 214 өзгертулер мен толықтырулардан)
Ереже	Формальды емес білім беру арқылы алынған оқыту нәтижелерін, сондай-ақ кәсіптік біліктілікті тану нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы. (*Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2023 жылғы 24 қазандағы № 544 және Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің*

	2023 жылғы 24 қазандағы № 322 бірлескен бұйрығы.)
УСТ 01	Сапа менеджменті жүйелері. Университет стандарты. Құжатталған ақпаратты басқару
УСТ 05	Сапа менеджменті жүйелері. «Сәйкессіздіктерді басқару және түзету шаралары» университет стандарты
УСТ 02	Сапа менеджменті жүйелері. Университет стандарты. СМЖ құжаттамасын құруға, мазмұндауға және ресімдеуге қойылатын талаптар

3 НЕГІЗГІ ШАРТТАР, ҚЫСҚАРТУЛАР ЖӘНЕ БЕЛГІЛЕУЛЕР

3.1 Негізгі терминдер мен анықтамалар

Осы ЖН-да келесі терминдер қолданылады:

Білім алушы	мақсаты білім, білік және дағдыларды игеру және білімді басқарудан өту болып табылатын электрондық оқу басылымының пайдаланушысы.
Оқу курсы	мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына енгізілген тәртіп, сонымен қатар қосымша және ұсынылатын пәндер.
Электрондық басылым	бағдарламалық қамтамасыздандыруы мен құжаттары бар және кез келген электронды сақтау құралына орналастырылған немесе компьютерлік желіде жарияланған сандық, мәтіндік, графикалық, аудио, видео және басқа ақпарат жиынтығы
Электрондық оқу басылымы	білімді басқаруды және басқаруды автоматтандыруға арналған, оқу курсына немесе оның жекелеген бөліктеріне сәйкес келетін, сонымен қатар оқу жолын таңдауға мүмкіндік беретін және әртүрлі оқу жұмыс түрлерін ұсынатын электрондық басылым
Контент	оқу материалдарының мазмұны (мәтіндер, графика, мультимедиа және басқа ақпараттық мазмұн
Жаппай ашық онлайн курс	электрондық оқыту технологияларын қолдана отырып Интернет арқылы ашық қол жетімді интерактивті оқу курсы
Жаппай ашық онлайн курстарға арналған онлайн платформа	таңдалған онлайнкурстарда қашықтықтан оқуға мүмкіндік беретін ашық онлайн білім порталы
"on-line"	нақты уақыт режимінде ақпарат алмасу
"off-line"	бос уақыт кеңістігінде ақпарат алмасу;
Автор	Оқытушы - оқу материалының авторы - бұл онлайн курсын құратын мамандар тобының негізгі мүшелерінің бірі. Автор көрсетілген пәндік салада қажетті білімге ие болуы керек. Жұмыс барысында автор жобаға әдістемелік қолдау көрсететін маманмен де, техникалық мамандармен де (мысалы, бейнежазба арқылы) өзара әрекеттеседі.
Гиперсілтеме	файлға, файлдағы орынға, Интернеттегі HTML параққа немесе интранетке өтуге арналған түрлі-түсті және сызылған мәтіндер немесе сызбалар.

3.2 Қысқартулар

Университет	М.Х. Дулати атындағы Тараз университеті;
УСТ	университет стандарты;
ОН	оқу нәтижесі
КҚ	кәсіби құзыреттілік
ББМЖМС	білім берудіңмемлекеттік жалпыға міндетті стандарты
ОӘБ	оқу-әдістемелік бөлім
WCAG2.0	(Web Content Accessibility Guidelines2.0) веб-мазмұнға қол жетімділік жөніндегі нұсқаулық
ООБ	онлайн оқыту бөлімі
ЖАОК	жаппай ашық онлайн курс
ЖБ	жоғарғы білім
ҚКБ	қосымша кәсіптік білім
ЖН	жұмыс нұсқаулығы
СМЖ	сапа менеджменті жүйесі

3.3 Белгілеулер

Бұл ЖН белгілерді қолданбайды.

4. ЖАУАПКЕРШІЛІК ЖӘНЕ БАСҚАРУ

4.1 Академиялық мәселелер бойынша проректор бұл нұсқаулықты мақұлдайды.

4.2 Осы құжатта көрсетілген талаптардың орындалуы үшін жауапкершілік ООБ бастығына, факультет деканларына және кафедра меңгерушілеріне жүктеледі.

4.3 Құжатты әзірлеуші осы ереженің УСТ 01, УСТ 02, УСТ 05 талаптарына сәйкестігі үшін жауап береді.

5 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

5.1 Онлайн курсына әдістемелік талаптар

Талаптар

Курстарды әзірлеу кезінде оқыту нәтижелері білім беру стандарттарымен (ЖОО үшін) немесе үздіксіз білім беру бағдарламаларымен (үздіксіз білім беру үшін) қарастырылған құзыреттермен сәйкес келуі керек.

Курстың жалпы жүктемесі 2-ден 6 кредитке дейін болуы керек.

Курстың кез-келген күрделілігі кезінде студенттің апталық оқу жүктемесі 22 сағаттан аспауы керек, оны мүмкіндігінше біркелкі бөлу керек. Оқу нәтижелеріне қол жеткізе отырып, оқушының жүктемесін азайту үшін қолданылатын оқыту әдістері мен курс құрылымы оңтайландырылуы керек.

Курс шеңберінде қолданылатын оқыту әдістері мен құралдары курсты қолдаудың еңбек сыйымдылығын айтарлықтай арттырмай және курс авторларының студенттермен жұмысына тікелей қатысуынсыз студенттер санының шексіз көбеюіне мүмкіндік беруі керек.

Онлайн курсын аяқтау процедурасы студенттердің синхронды іс-шараларға міндетті түрде қатысуын қарастырмайды. Оқушылардың орналасқан жеріне қарамастан оқу нәтижелеріне қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету қажет.

Курс барысында жоспарланған барлық жұмыс түрлерін жүзеге асыруға және оқытудың қажетті нәтижелеріне қол жеткізуге қажетті материалдар болуы керек.

Ұсыныстар

Ашық платформа үшін курстың максималды еңбек сыйымдылығына және оның ұзақтығына ешқандай шектеулер қойылмайды, бірақ оны құру кезінде үйлесімді жетекші ұлттық және халықаралық ашық білім беру платформаларының тиісті талаптарын ескеру ұсынылады.

Курстың ұзақтығы әдетте 10-нан 15 аптаға дейін.

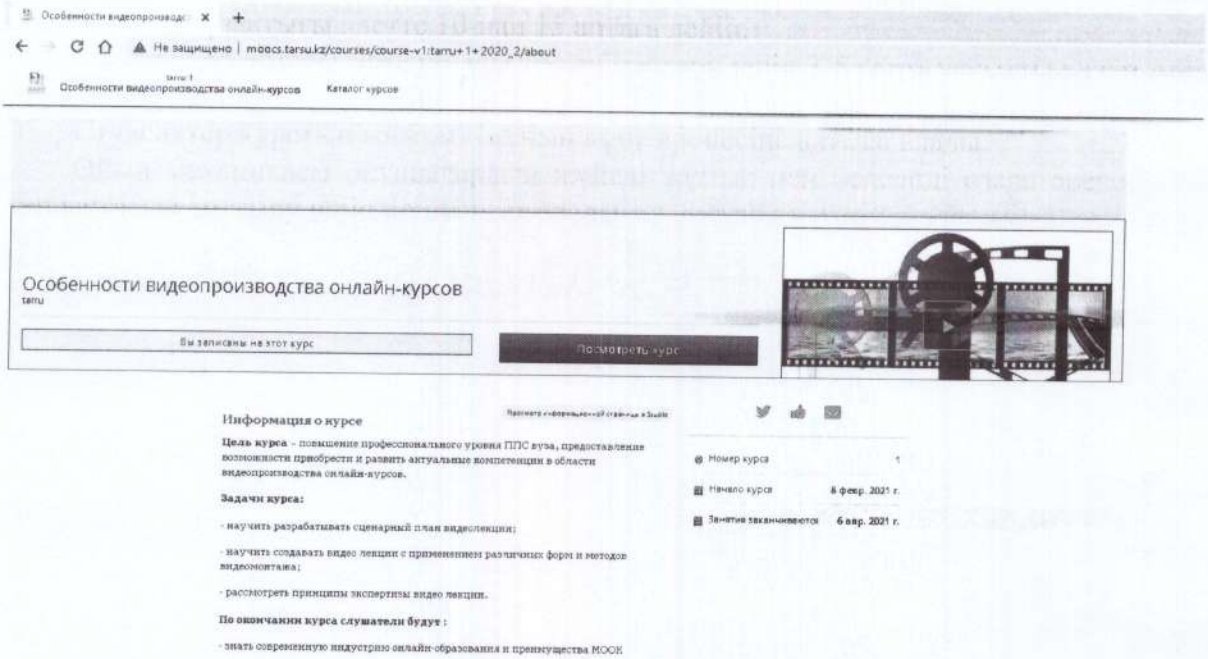
Курстың әр аптасы материалды толық меңгеру үшін 3-5 сағат уақытты қажет етеді. Әр апта сайын 2-4 сабақ, әр сабақта 1-2 оқу нәтижесіұсынылады.

Студенттер курстың жаңа мазмұнын құру процесіне қатыса алады.

Ойын механикасы оқушылардың жүйелі жұмыс пен белсенді өзара әрекеттесуге деген ынтасын арттыру үшін қолданыла алады.

6 ОНЛАЙН КУРСТЫҢ СИПАТТАМАСЫ

Бұл ақпарат «Курс туралы» (1 сурет) ақпараттық бет құруға пайдаланылады, танысқаннан кейін әлеуетті студент осы курсқа жазылу туралы шешім қабылдайды. Сондықтан бұл материалға ерекше назар аудару керек.

1 сурет –Онлайн курс сипаттамасының беті

Талаптар

Курста келесі сипаттама элементтері болуы керек:

1) Курстың идентификаторы
2) Курстың нұсқасы
3) Курстың атауы
4) Кредиттік бірліктердегі курстың жалпы жүктемесі, оқу апталарының саны, аптасына орташа жүктеме
5) Әзірлеуші университеттің атауы: толық атауы; аббревиатура
6) Курс авторлары
7) Негізгі курс иллюстрациясы
8) Жарнамалық бейне
9) Курстың қысқаша аннотациясы

10) Курстың толық аннотациясы

11) Қалыптасқан оқыту нәтижелерінің картасы (Қосымша А)

12) Берілген сертификаттар туралы ақпарат, бағалауды құру ережелері, бағалау жүйесінің сипаттамасы (жұмыстарды тексеру мерзімдерін қоса алғанда), сипаттаманы қоса, тапсырмалардың курс мазмұнымен байланысын көрсететін бағалау жүйесінің спецификасы көрсеткіштер мен бағалау критерийлері, шкала және бағалау процедуралары

13) Курстық оқыту нәтижелерін танитын оқу бағдарламалары:

a) Курсты дамытушы университеттің білім беру бағдарламаларының тізімі

b) Курстық оқыту нәтижелерін мойындайтын басқа университеттердің оқу бағдарламаларының тізімі

6.1 Курс авторлары

Талаптар

Әрбір автор үшін мыналарды көрсету қажет:

1) тегі, аты, әкесінің аты;
2) жұмыс орны;
3) лауазымы;
4) ғылыми дәрежесі;
5) ғылыми атағы.

Әр автор үшін арақатынасы 1: 1 болатын фотосурет дайындалуы керек (өлшемдері ең кіші 600x600, адамның бейнесі фотосуреттегі жалпы аумақтың 60% -дан астамын алуы керек, фон бір түсті, ашық болуы керек).

Ұсыныстар

Әрбір автор үшін арақатынасы 4:3 болатын 400x300 екінші фотосуретті дайындауға болады.

6.2 Жарнамалық бейне

Талаптар

Промо-роликтің ұзақтығы 1,5-нан 3 минут болуы керек.

Ұсыныстар

Науқандық бейнеде мыналар болуы мүмкін:

1. курстың ең қызықты және түрлі-түсті сәттерін бейнелейтін материалдарды көрсету;
2. бүкіл курстың нәтижелері бойынша алынған дағдылардың тізімі;
3. курс авторларының мәтіні (қысқа, түпнұсқа).

6.3 Курстың қысқаша және толық аннотациясы

Талаптар

Қысқаша мазмұндама курстың негізгі мазмұнын 1-2 сөйлеммен (400 таңбаға дейін) көрсетуі керек.

Ұсыныстар

Толық аннотация келесі құрылымнан тұруы мүмкін:

1. Курс туралы: Курс неге арналған? Курстың мақсаты қандай? Курста оқытудың қандай инновациялық технологиялары қолданылады? Курсты аяқтағаннан кейін білім алушы қандай оқу нәтижелеріне қол жеткізеді? Оқыту нәтижелері құзыреттілік форматында 2-3 көлемінде тұжырымдалуы керек. Мотивациялық фраза. Курс белгілі бір пәннің мазмұнына сәйкес келсе, пәннің атын және ББББ көрсетіңіз.

2. Курстың форматы: Курсқа не кіреді (видео дәрістер, сауалнамалар және т.б.)? Курс неше аптаға арналған? Студенттің курстағы апталық жүктемесі қандай? Курстың

кредит бойынша жалпы жүктемесі қанша?

3. Курстың құрылымы мен кестесі: қысқаша сипаттамамен (максимум 2 сөйлем) болуы мүмкін курс тақырыптарының (бөлімдерінің) реттелген тізімі.

4. Ақпараттық ресурстар: қажет болған жағдайда қосымша ақпарат көздерінің тізімі (кітаптар, оқу құралдары және т.б.) және оларға сілтемелер.

5. Қосымша құралдар: аппараттық және бағдарламалық жасақтама тізімі және оны алу шарттары.

6. Жиі қойылатын сұрақтар: Жиі қойылатын сұрақтар тізімі. Мысалы, арнайы бағдарламалық жасақтама қажет пе?

7 ОНЛАЙН КУРС ҚҰРЫЛЫМЫ

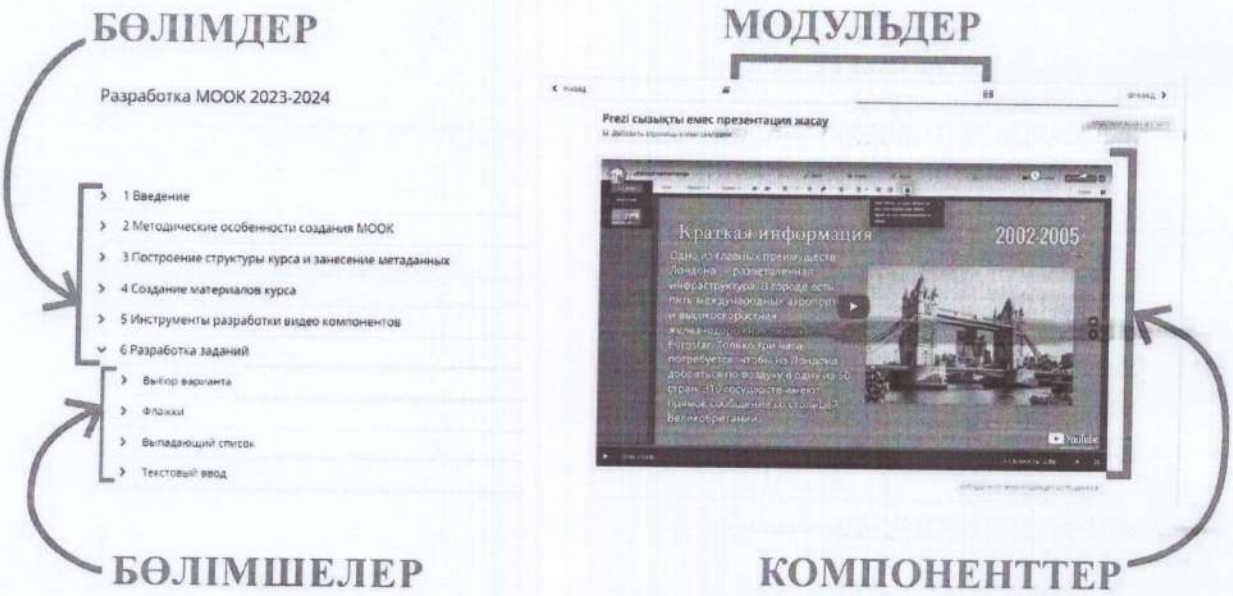
7.1 Онлайн курсының құрылымына қойылатын талаптар

Талаптар

Онлайн-курс иерархиялық модульдік құрылымға ие болуы керек. Бұл иерархияның деңгейлері келесідей:

- бөлімдер;
  - ішкі бөлімдер;
- блоктар (модульдер);
- компоненттер (2 сурет).

Курс апталық жоспарлау негізінде құрылуы керек, бөлімдер бір (немесе бірнеше) апта ішінде зерттелген материалдардың орналасу принципіне сәйкес құрылуы керек.

2 сурет –Курстың иерархиялық модульдік құрылымы

Студенттің еңбек шығыны бірнеше апта ішінде біркелкі бөлінуі керек.

Ұсыныстар

Кіші бөлім сабақ болуы мүмкін (бөлімде олардың бірнеше болуы мүмкін) немесе бөлімге арналған үй / қорытынды тапсырма. Әдетте сабақ курс бағдарламасының тақырыбына сәйкес келеді.

Сабақтың ішкі бөлімі логикалық дәйектілікпен орналастырылған бірқатар модульдерді қамтиды. Оқу материалы ұсынылған модульдерді осы материалдың әрбір келесі бөлігінің игерілуін тексеретін тапсырма модульдерімен ауыстыру ұсынылады.

Ішкі бөлім - үй жұмысы / қорытынды тапсырма, әдетте, бір модульден тұрады және ондағы тапсырмалар бөлімге тұтастай қатысты және сабақтың бір бөлігіне қарағанда терең сипатта болуы керек.

Сонымен қатар, курстың құрылымы қажетті ақпараттық материалдарды қоса бөлімдер / кіші бөлімдердің болуына мүмкіндік береді. Сонымен, курсты кіріспе бөлімінен бастаған жөн, және ол анықтамалық ақпаратпен, оқырманмен және т.б. аяқталуы мүмкін.

Әр модульде келесі компоненттердің біреуі немесе бірнешеуі болуы мүмкін:

• HTML;
• видео;
• тапсырма;
• форум (талқылау).

Курс құрылымын жасау нәтижесінде автор онлайн-курсты құру әдістемесі бойынша маманның қолдауымен оны зерттеудің жүйелілігін, жалпы курстың сценарийін құруы керек. Осыдан кейін осы реттіліктің әрбір элементі үшін материал дайындау керек (яғни курс құрылымына кіретін берілген компоненттердің әрқайсысы үшін).

7.2. Курстық материалдардың жекелеген түрлеріне қойылатын талаптар

7.2.1 ***HTML-компонентіне*** кіруге арналған материалдар мәтін, иллюстрациялар, тізімдер, сілтемелерден тұруы мүмкін. Иллюстрациялық материалдар жасау үшін автор өз эскиздерін жібере алады. Міндетті түрде глоссарий ұсынылады.

Онлайн-курс құрылымы бойынша таратылатын оқу материалдарының блоктарынан басқа, біріктірілген мәтіндік оқу материалын электронды оқулық түрінде немесе онлайн-курстың қосымшаларында дәрістер курсы түрінде орналастырған жөн.

7.2.2. ***Бейне материалдарды*** жазуға дайындық кезінде әр бейнеклиптің ұзақтығы 3-тен 15 минутқа дейінгі аралықта болуын ескеру қажет. Түсіру, әдетте, стационарлық студияда жүзеге асырылады; ерекше жағдайларда, қажеттілікпен негізделген, «табиғатта» ату мүмкін. Курстың әр бөлімінде кем дегенде бір нұсқаулық бейне болуы керек. Автордан жазба үшін алдымен оқылатын мәтінді, ал қажет болған жағдайда тақырыпты ашуды - MS PowerPoint форматындағы ілеспе презентация материалдарының эскиздерін дайындау қажет;

7.2.3.Оқу материалының игерілуін тексеруге арналған ***тапсырмалар***:

•білім беру мазмұнының сәйкес модульдерінен кейін кіші бөлімдерге жеке модуль ретінде енгізілген практикалық тапсырмалар / жаттығулар мен тест тапсырмалары;

•жеке ішкі бөлімдер болып табылатын және материалды терең бекітуге арналған үй жұмысы немесе қорытынды тестілер.

Тест тапсырмалары келесі формалардың бірінде болуы керек:

•жабық форма - жауаптың бір немесе бірнеше нұсқаларын таңдау,
•ашық форма - дұрыс жауапты сөз немесе сан түрінде енгізу;
• сәйкестікті белгілеу;
•дұрыс реттілікті орнату (Қосымша Б);

Практикалық тапсырмалар мен жаттығулар интерактивті іске асыруға бағытталуы мүмкін. Осындай интерактивті элементтерді бағдарламалық қамтамасыз ету үшін (мысалы, шешімді диалогтық талдаумен мысалдар, ситуациялық тренингтер және т.б.) автор өз сценарийлерін ұсынуы керек.

7.2.4. Курс үшін зерттелетін материалдың негізгі аспектілерін көрсететін және курстық форумда ұжымдық талқылау үшін жеткілікті кеңістікті қамтамасыз ететін кем дегенде бір ***пікірталас*** тақырыбы ұсынылуы керек. Курс құрылымының қай модулінде әр нақты талқылауды жүргізу ұсынылатыны көрсетілуі керек.

7.3. Курсты бағалау жүйесіне қойылатын талаптар

Авторға белгілі бір тапсырмаларды орындағаны үшін берілетін ұпай санын реттейтін бағалау жүйесін жасау қажет.

Мысалы, ішкі бөлімдер ішіндегі тестілеу тапсырмаларын сәтті орындағаны үшін 1 ұпай берілуі мүмкін, жиынтық тест тапсырмаларын бөлімдер бойынша орындағаны үшін - әрқайсысы 2 ұпай, материалды өздігінен жазуды қажет ететін тапсырманы орындағаны үшін - 30 ұпай, т.б. Қиын тест тапсырмалары үшін жоғары ұпайларды беру әдеттегідей (мысалы, сәйкестендіру).

Қорытынды бағаны теңшеу барлық бағаланған элементтер жасалған кезде ғана жүзеге асырылады.

8 МАЗМҰНЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАЛПЫ ПАРАМЕТРЛЕРІ

8.1 Видеоматериалдар

8.1.1 Талаптар

Контейнер: mp4.

Кодек: H.264.

Экран өлшемі: 1920x1080 төмен емес.

Аралық арақатынасы: 16:9.

Экран толығымен толтырылуы керек. Жұмыс істемейтін аймақтарға жол берілмейді.

Шегіністер (көрінетін аймақ шетінен бейне жүктеме көтеретін бейнелердегі объектілерге дейінгі минималды арақашықтық) кем дегенде 1% және 5% -дан аспауы керек.

Қаріптің биіктігі экран биіктігінің кемінде 3% болуы керек (16 пт және одан жоғары).

8.1.2 Ұсыныстар

Аудио:

1) Кодек: AAC, AC3, OGG, mp3.

2) Каналдар: 2 (стерео).

3) Таңдау жиілігі: 48 кГц төмен емес.

4) Дыбыс ағыны: CBR 192 кбит/с төмен емес, VBR 160-320 кбит/с аралығында.

Видео:

1) 1920 × 1080 ажыратымдылыққа арналған бейне тасқыны: CBR 3,5 Мбит/с төмен емес, VBR 3,5 - 16 Мбит/с аралығында.

2) Секундына кадрлар: 25 кадр/сек.

Аудио тректің сапалы сипаттамалары:

1) Дыбыс трегі нақты стерео күйінде болуы керек, мұнда мұғалімнің дауысы сол және оң жақ каналдар арасында қатаң түрде оқшауланған. Дыбыстық эффекттер, шу, музыка ұқсас режимде болуы мүмкін немесе көркемдік және техникалық мәселелерге байланысты толыққанды стереофониялық режимде жүзеге асырылуы мүмкін.

2) Стерео-трек моно жабдықта ойнау мүмкіндігін ескере отырып, техникалық тұрғыдан жүзеге асырылуы керек. Коррелометрдің мәні «0» +/- 0,5 сәйкес келуі керек.

3) Шуыл мен шудың арақатынасы кем дегенде 40 дБ болуы керек. Мұндағы пайдалы сигнал дегеніміз мұғалімнің сөйлеуі, дыбыстық эффектілері, музыкасы және шуы - пайдалы сигналдар арасындағы интервалдар.

4) Пайдалы сигналдың динамикалық диапазоны (сыбырлау / қатты сөйлеу) 16 дБ аспауы керек.

5) Дауыстың орташа деңгейі -14 дБ мен -12 дБ аралығында болуы керек.

6) Дыбыс деңгейінің ең жоғарғы деңгейі -2 дБ-мен шектелуі керек.

Бейненің сапалық сипаттамалары:

1) Шрифт ілгексіз қолданылмауы керек.
2) Курсқа 3-тен көп қаріп қолдану ұсынылмайды.
3) Түсірілім барлық курста бірдей болуы керек.
4) Мәтін үшін абсолютті ақ фонды, маталарды және штрихтарды қолдану ұсынылмайды.
5) Оқылымды жақсарту үшін мәтін мен фон түстерінің қарама-қарсы тіркесімдерін қолданған жөн.
6) Курсқа 3 қаріптен артық түстерді қолдану ұсынылмайды.
7) Абзацтың немесе кестенің бір сөйлемі ішінде қарама-қарсы қаріп түстерін қолдану ұсынылмайды.
8) Егер курстың ішінде кестелердің фондық түсі қажет болса, онда негізгі фонға қарама-қарсы түстерді қолдану ұсынылмайды, ашық немесе қараңғы жағында кішкене жартылай тон жеткілікті.
9) Рамалардың, кестелік сызықтардың, көрсеткілердің қалыңдығы қаріп сызығының қалыңдығына сәйкес келуі керек.
10) Курс шеңберінде фотографиялық, сызылған, анимациялық материалдарды бір түсті схемада, бірдей рамалармен, көлеңкелермен қолданған жөн.
11) Пиктограмма мен инфографиканы қолдану ұсынылады.
12) Екі немесе одан да көп көріністердің буындары (қиықтары) кез-келген ауысу эффектілерімен бірге жүрмеуі керек. Fadein және fadeout эффектілерін бейненің басында және соңында қолдануға болады.
13) Табиғи көру тәжірибесін қамтамасыз ету үшін бірдей өлшемдегі көріністерді тігу (өңдеу) ұсынылмайды.
14) Түсірілім кезінде контрастын, түрлі-түсті киім мен макияж заттарын қолдану ұсынылмайды.
15) Мұғалімді видеоға түсіру кезінде мата мен жолақты киімдерді пайдалану ұсынылмайды.
16) Кадр ішінде екіден артық параллель әрекеттерді қолдану ұсынылмайды (мұғалімнің қимылдары және анимация).

8.2 Мазмұнды платформаларда қолдану мүмкіндігіне қойылатын талаптар

Мазмұнды құруда қолданылатын технологиялар мобильді платформалардағы жұмыстарға кедергі болмауы керек.

Іске қосу тек белгілі бір платформада мүмкін болатын интерактивті мазмұнды қолданған жағдайда, оқыту нәтижелеріне қол жеткізуге және бағалауға балама нұсқа ұсынылуы керек. Егер балама мүмкін болмаса, платформаға қойылатын талаптар курстың сипаттамасында көрсетілуі керек.

8.3 Лицензияның тазалығына қойылатын талаптар

8.3.1 Авторлық құқық объектілерін пайдалану (бейне, дыбыстық, графикалық, мәтіндік) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес келуі керек.

8.3.2 Интеллектуалды құқықтары үшінші тұлғаларға тиесілі объектілерді пайдалануға тек:

1) автордың шығармашылық ниетін ашу мақсатында немесе иллюстрация түрінде;
2) шығармасы пайдаланылған автордың аты-жөні мен қарыз алу көзі міндетті түрде көрсетіле отырып;
3) Курстың жалпы көлемінің 15%-нан аспайтын мөлшерде.

Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерді ашық лицензиялар бойынша пайдалану осындай лицензия шарттарына сәйкес болуы керек.

8.3.3 Авторлық құқықпен қорғалған туындыларды ашық лицензиялар бойынша пайдалану осындай лицензиялардың шарттарына сәйкес болуы керек.

8.3.4 Лицензияның тазалық талаптарын сақтау үшін бардық жауапкершілік авторға жүктеледі.

8.4 Мүмкіндігі шектеулі жандар үшін қол жетімділік

8.4.1 Талаптар

Мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін интерактивті компоненттерді қолданған жағдайда, оқыту нәтижелеріне қол жеткізуге және бағалауға балама нұсқа ұсынылуы керек.

8.4.2 Ұсыныстар

Барлық бейне дәрістер субтитрлермен бірге жүруі мүмкін.

Курстың жеке компоненттерінің қол жетімділігін қамтамасыз ету үшін ерекше қажеттіліктері бар білім алушы мен курсты қолдау тобы арасында жеке өзара әрекеттестік қамтамасыз етілуі мүмкін.

Курстық материалдар арнайы бағдарламалық жасақтамамен мәтінді оқу және үлкейткіш әйнек құралын пайдалану мүмкіндігін қолдай алады.

Курстық материалдар W3C WCAG2.0 ұсыныстарына және ерекше қажеттіліктері бар адамдарға арналған курстың мазмұнын дайындау бойынша ұсыныстарға сәйкес жасалуы керек (Қосымша Б).

8.5 Пайдаланылған сыртқы ресурстарға қойылатын талаптар

Курсты оқып үйрену кезінде сыртқы ресурстарды қосымша ресурстар ретінде пайдалануға болады.

Сыртқы ресурсты (оның ішінде университет доменінде) негізгі материал ретінде қолданған жағдайда келесі шарттар орындалуы керек:

1) студенттердің ресурстарға қол жетімділігі курсты игерудің барлық кезеңінде ақысыз жүзеге асырылады;

2) ресурстардың қол жетімділігі кемінде 99% коэффициентімен тәулік бойы қамтамасыз етіледі;

3) ресурспен жұмыс істеу кезінде пайдаланушы жоспарланған оқыту нәтижелеріне (жарнаманы қоса) қол жеткізуге байланысты емес бөгде ақпаратты көрмейді.

8.6 Курстың дайындығына қойылатын талаптар

Іске қосардан екі ай бұрын өтінімдерді қабылдауды бастау үшін курстың сипаттамасы жасалуы керек.

Курс басталған кезде, курстың алғашқы төрт аптасы және платформаға жүктелетін курстың жалпы компоненттерінің 60% қажет.

9 АПРОБАЦИЯ

Әзірленген курстағы әр түрлі қателіктер мен кемшіліктерді анықтау үшін 2 кезеңнен тұратын курсты тексеру қажет:

1. курстың сыни пікірлерін әзірлеу үшін әріптестің (әріптестердің) курсты апробациясы;

2. тиісті пәнді игеретін студенттер ағымының бірінде оқу үдерісінде курсты апробациялау. Апробацияның негізгі міндеті - оқушылардың оқу материалын игеруін, барлық

оқу сабақтарын өткізу жоспарының олардың нақты мерзімдеріне сәйкестігін, дайындық сапасы мен оқу материалын ұсынудың логикалық дәйектілігін бағалау. Сонымен қатар, сіз курсты игеру нәтижелері бойынша студенттерге сауалнама жүргізе аласыз.

Апробация нәтижелері бойынша берілген ескертулерді ескере отырып курсты аяқтау қажет.

10 ӘЗІРЛЕНГЕН ЖАОК САПАСЫН САРАПТАМАЛЫҚ БАҒАЛАУ ТӘРТІБІ

Бүгінгі таңда ЖОО-да ЖАОК құру бойынша жүргізіліп жатқан ауқымды жұмыстар маңызды критерийлерді (көрсеткіштерді) анықтауды және олардың негізінде әзірленген ЖАОК сапасын сараптамалық бағалау тәртібін әзірлеуді талап етеді.

Осындай маңызды бағалау көрсеткіштерінің ішінде негізгі үшеуі ерекшеленеді:

- мазмұнға негізделген сапаны бағалау (ББББ сәйкес)(бағалау кафедрада өтеді);
- өзектілікті және сұранысты бағалауды ұсыну (ұсынымдық сипатта) (тексеру факультетте/институтта жүзеге асады);
- Толықтығы мен сапасын техникалық бағалау (онлайн оқыту бөлімі бағалайды).

Осы көрсеткіштердің әрқайсысы үшін егжей-тегжейліліктің қосымша деңгейлері анықталады. Әрбір осындай параметрді сарапшы баллдық жүйені пайдалана отырып бағалай алады. ЖАОК сараптамалық бағалауы кезінде алғашқы екі критерий бойынша бағалаулар тиісінше кафедра мен факультеттің хаттамаларына енгізіледі (Сапаны мазмұнды бағалау және Өзектілігі мен қажеттілігін бағалау үлгісі **Қосымша Г, Д** берілген). Толықтығы мен сапасын техникалық бағалаудың сараптамалық сапасын онлайн оқыту бөлімі жүргізеді. Сараптамалық қорытындыны үш критерийдің әрқайсысы бойынша жинақтап онлайн оқыту бөлімі шығарады (**Қосымша Е**). Әзірленген ЖАОК бағалау жалпы максималды 50 баллға дейін құралған.

10.1 Мазмұнға негізделген сапаны бағалау – 15 балл:

- Курс мазмұны пәннің жұмыс бағдарламасына сәйкестігі: **2** (*0-сәйкес емес; 1-жартылай сәйкес; 2-толық сәйкес*);
- Кластар мен модульдердің логикалық тізбегін талдау: **3** (*0 – реттілік жоқ, 1– реттілік бұзылған, 2 – реттілік жартылай бұзылған, 3 – анық құрылым бар*);
- Лингвистикалық бағалау – материалдың қазіргі тіл нормаларына сәйкестігі: (қазақ, орыс немесе ағылшын тілдері): **2** (*0 – сәйкес келмейді, 1 – жартылай, 2 – толық сәйкес*);
- Әрбір модуль бойынша оқу жүктемесі мен уақытты бөлу балансын бағалау: **3** (*0 – теңгерілмеген, 1 – жартылай теңгерілген, 2 – бірыңғай теңгерімсіздік бар, 3 – теңгерімді)*;
- Оқу материалы мазмұнының мәлімделген құзыреттілік деңгейлеріне сәйкестігі: **3** (*0 – сәйкес емес, 1 – жартылай сәйкестік, 2 – бір реттік сәйкессіздік бар, 3 – толық сәйкестік*);
- Курс туралы ақпарат (оқу нәтижелері және алынған құзыреттер): **2** (*0 – жоқ, 1 – қысқаша сипаттама, 2 – толық сипаттама*).

P.S.: Егер мазмұнға негізделген сапаны бағалаудың егжей-тегжейлі деңгейлерінің бірінің орташа мәні (0 ұпай) болса немесе орташадан төмен болса, курс келесі кезеңдерде қарастырылмайды.

10.2 Өзектілікті және сұранысты бағалау (ұсынымдық сипатта).

Академиялық стандарттарға сәйкестігі: Факультет/институттың сапаны қамтамасыз ету комиссиясы кафедралық мазмұндық сапаны бағалау нәтижелері бойынша қолдану

Моделін көрсете отырып, оқу процесінде ЖАОК пайдалану мүмкіндігітуралы қорытынды береді.

P.S.: ЖАОК пайдалану үшін келесі үлгілер ұсынылады:

Модель 1. ЖАОК үшін ғана: пәнді толық ауыстыру. Бұған мыналар кіруі мүмкін:

- ЖАОК міндетті курстары – білім беру бағдарламасының оқу жоспарының пәндеріне сәйкес Комиссия таңдаған курстар;
- Студент таңдауы бойынша ЖАОКкурстары – бір немесе бірнеше ЖАОКплатформаларының курстарын қоса алғанда, ұсынылған ЖЖОКБҰкаталогынан студент өзі таңдаған курстар.

Модель 2. ЖАОК қолдауы:ЖАОКпәнге қосымша материал ретінде оны дәстүрлі түрде студенттің өзіндік жұмысы (бұдан әрі – СӨЖ) ретінде, «төңкерілгенкласс» технологиясын қолдана отырып немесе қолданбай жүзеге асыруда қолданылады.

Модель 3. Аралас оқыту «+ЖАОК»: аудиториялық оқытуды ішінара ауыстыру (негізінен лекциялар), сондай-ақ «төңкерілген сынып» технологиясын қолдана отырып немесе қолданбай ЖАОКжеке тақырыптарын ішінара қайта тапсыру

Модель 4. ««ЖАОК+» аралас оқыту: дәрістерді, практикалық және семинар сабақтарын ішінара сақтай отырып, ЖАОКпайдалану, сондай-ақ пән бойынша ағымдағы сертификаттау және қорытынды бақылау үшін ЖАОКоқу нәтижелерін пайдалану.

10.3 Толықтылығы мен сапасын техникалық бағалау – 35 балл:

- Курс туралы ақпарат – курс сипаттамасының, оқу нәтижелерінің, студенттерге қойылатын талаптардың, автор туралы мәліметтердің, визитка суретінің және т.б. болуы: **1 (0 – жоқ, 1 – барлық ақпарат бар);**
- Лицензияға және авторлық құқықтарға сәйкестік: **1 (0-орындалмаған; 1-толық сақталған);**
- Мәтіндік материалдардың сапасы мен эстетикасы: **3 (0 – мәтіндік материал жоқ, 1 – төмен деңгей, 2 – орташа деңгей, 3 – жоғары деңгей);**
- Бейне сабақтың сапасы: **20**:
  - авторлық бейнелердің болуы: **10;**
  - монтаждау, жапсырмалардың, өту кезеңдерінің сапасы: **5;**
  - дыбыстың сапасы: **5;**
- Алынған білімді бекітуге көмектесетін тапсырмалардың болуы (тесттер, интерактивті тапсырмалар, симуляция және т.б.): **10**:
  - тест тапсырмаларының болуы мен бағалауы және олардың әртүрлілігі: **5;**
  - курсты бақылау параметрі: **5;**

P.S.: Егер толықтықты және дизайн эргономикасын бағалауға арналған егжей-тегжейлі деңгейлердің бірі жоқ болса (0 ұпай), ЖАОК бағалауының барлық алдыңғы кезеңдері қайталана отырып, қайта қарауға қайтарылады.

40 балл немесе одан жоғары сараптамалық баға алған жағдайда курс университеттің **ЖАОК КУРС КАТАЛОГЫНА** енгізу үшін ұсынылып, оның нәтижелері танылады.

11 ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

11.1-кесте. Жағымсыз оқиғаны талдау. «Ықтималдықты» бағалау.

Балл	Сипаттама
1	Екіталай (практически невозможно)
2	Жеткілікті мүмкін
3	Мүмкін
4	Өте мүмкін

11.2-кесте. Жағымсыз оқиғаны талдау. «Байыптылықты» бағалау.

Балл	Сипаттама
1	Өте төмен (жағымсыз оқиғаның салдары сырткы тараптарға көрінбейді)
2	Орташа (тұтынушының қанағаттанбауының жекелеген жағдайлары; салдарын жоюға болмашы шығындар; университеттің беделіне нұксан келтірмеу)
3	Жоғары (айыппұлдар, салдарын жоюға айтарлықтай шығындар. Мүдделі тараптардың наразылығы)
4	Катастрофиялық (қызметтің тоқтатылуы, беделінің жоғалуы)

11.3-кесте. Жағымсыз оқиғаны талдау. Тәуекелді қабылдау шкаласы.

Ықтималдық \ Байыптылық	1	2	3	4
1	1	2	3	4
2	2	4	6	8
3	3	6	9	12
4	4	8	12	16

11.4-кесте. Тәуекелдерді басқару.

№	Тәуекел/жағымсыз оқиға	Әсер етудің сипаттамасы қызмет бойынша тәуекел/процесс	Тәекелді бағалау			Тәуекелді төмендету шаралары (тәуекелді өңдеу)	Жауапты	Орындау мерзімі	Аяқтау формасы
			Жағымсыз оқиғаның пайда болу ықтималдығы/ жиілігі (B)	Байыптылық/жағымсыз оқиғаның ықтимал немесе нақты салдары (C)	Бағалау (B*C)				
1	Әзірлеу және жобалау талапатарына сәйкес келмеу	Сәйкес емес әдебиет көздерін пайдалану Тақырыптардың толық қамтылмауы Жобалаудағы техникалық кемшіліктер	10-25%	10%	Төмен	ЖН колданылуы	ООТ бойынша ДҚӘ сектор меңгерушісі	1 апта	
2	Зиянды код пен вирустық шабуылдардан туындаған зиян	Сақтық көшірмеден ресурс мазмұнын қалпына келтіру қажеттілігі	10-25%	10%	Төмен	Вирустардан қорғау және емдеудің заманауи әдістері, бар деректердің тұрақты резервтік көшірмесі		1 апта	
3	Табиғи себептерге немесе апаттарға байланысты жабдықтың істен шығуынан туындайтын ақаулар	Жабдықтың істен шығуы, материалдық шығындар, тоқтап қалуы	10-25%	10%	Төмен	Белсенді жабдықты қайталау, температуралық режимды сақтау		1-2 күн	

4	Оқытушы рейтингін жоғары санау кезінде қателіктер жіберу	1. Рейтингті есептеу нәтижелерінің сенімсіздігі. 2. Оқытушы рейтингінің лайықсыз көтерілуі және жоғары моральдық және материалдық сыйақы алуы	10-25%	10%	Төмен	Сенімділік бойынша кафедра оқытушыларының рейтингінің қосалқы есебінің нәтижелерін тексеру		Оқу жылының аяқталуы	

12 ӨЗГЕРІСТЕР

Әзірлеу, орындау, келісу және мақұлдау, сонымен қатар ЖН-ға өзгерістер енгізу УСТ 01 сәйкес жүргізілуі керек.

13 КЕЛІСІМ, САҚТАУ, ТАРАТУЛАР

13.1 Осы ЖН жобасын келісу академиялық жұмыс жөніндегі департаментінің директорымен, аккредиттеу, рейтинг және сапаны қамтамасыз ету бөлімінің басшысымен, заң қызметінің басшысыменжүзеге асырылады.

13.2 Құжатты әзірлеуші ЖН түпнұсқасын сақтау үшін аккредиттеу, рейтинг және сапаны қамтамасыз ету бөліміне беруге жауапты.

13.3 Аккредиттеу, рейтинг және сапаны қамтамасыз ету бөлімі түпнұсқаны сақтауға жауапты. Тіркелген жұмыс көшірмелерін абоненттерге жіберу ООБ-ға тағайындалады. Бұл құжаттың көбейтілуіне «Dulaty University» баспасының директоры жауап береді.

13.4 Тіркелген жұмыс көшірмелері бөлімдерге жіберіледі. Тіркелген жұмыс көшірмелерін беру УСТ сәйкес тіркелуі керек.

14 ҚОСЫМШАЛАР

А қосымшасы. Қалыптасқан оқу нәтижелерінің картасы.

Б қосымшасы. Жауапты автоматты түрде тексеретін тапсырмалар түрлерінің тізімі.

В қосымшасы. Ерекше қажеттіліктері бар адамдарға арналған курстың мазмұнын дайындауға арналған ұсыныстар.

Г қосымшасы. Үлгі. Сапаны мазмұнды бағалау.

Д қосымшасы. Үлгі. Өзектілігі мен қажеттілігін бағалау.

Е қосымшасы. Сараптамалық қортынды.

Ж қосымшасы.. Танысу парағы.

З қосымшасы. Өзгерістерді тіркеу парағы.

А ҚОСЫМШАСЫ

Қалыптасқан оқу нәтижелерінің картасы

Талаптар

Оқу нәтижелерінің картасы келесі құрылымнан тұруы керек (* ұсынымдық сипаттағы өрістерді белгілейді):

Пререквизиттер	Студент курсты ойдағыдай игеру үшін бойында болуы керек негізгі, ең маңызды білім, білік және дағдыларды тізіп шығу керек, онсыз пәнді игеруді бастау мүмкін емес. Егер курс басқа курстардың логикалық жалғасы болса, оларды тізімдеу керек.

Оқытудың қалыптасқан нәтижелері

Индекс	Тұжырымдамасы	Деңгейі*
РО-1	*Оқыту нәтижесінің жалпы тұжырымы.*	*Келесі құндылықтардың бірі: бастапқы (пәндік аймақпен танысу), негізгі (пәндік аймақтан типтік есептерді шығаруға арналған ZUN және жеке қасиеттер), терең (пәнаралық есептерді шешуге арналған ZUN және жеке қасиеттер).*

Оқыту нәтижелерінің компоненттері *

Индекс	Тұжырымдамасы
РО-1	

Курстың оқу нәтижелерінің білім беру стандартының құзыреттіліктерімен байланысы

Индекс	Білім беру стандартынан құзыреттілікті қалыптастыру	Деңгей*	РО
Мұнда сіз білім беру стандартының атауын көрсетуіңіз керек			
ПК-1	Қабілет ...	Базалық	РО-1

Білім берудің мақсатты бағыттары

№	Атауы	Таңдау
1	Математика және жаратылыстану ғылымдары	
2	Техника, технология және техникалық ғылымдар	
3	Денсаулық сақтау және медицина ғылымдары	
4	Ауыл шаруашылығы және ауылшаруашылық ғылымдары	
5	Әлеуметтік ғылымдар	
6	Білім және педагогика ғылымдары	
7	Гуманитарлық ғылымдар	

Б ҚОСЫМШАСЫ

Жауаптарды автоматты түрде тексеретін тапсырмалар түрлерінің тізімі

Жабық тапсырмалар

1) Коммутаторы бар жабық типтегі тапсырма - ұсынылған жиынтықтан бір жауапты таңдауды қарастырады.

2) Құсбелгісі бар жабық тип - бірнеше жауап нұсқаларын таңдауға мүмкіндік береді.

3) Жүгірткісі бар жабық типтегі тапсырма - жүгірткіні жылжыту арқылы белгілі бір қадаммен ауқым шеңберінде жауап нұсқасын таңдауға мүмкіндік береді.

4) Мәтін формасындағы селекторы бар жабық типтегі тапсырма - мәтін формасындағы бір немесе бірнеше жауап нұсқаларын бөлектеуді қамтиды.

5) Мәтін формасындағы суреттер түріндегі селектор мен жауап нұсқалары бар жабық типтегі тапсырма - суреттер түрінде орындалған бір немесе бірнеше жауап нұсқаларын мәтіндік формада бөліп көрсетуден тұрады.

6) Графикалық формадағы селекторы бар жабық типтегі тапсырма - графикалық объектіде бір немесе бірнеше жауап нұсқаларын бөлектеуді қамтиды.

7) Графикалық картадағы жабық типтегі тапсырма - графикалық картада ұсынылған жиынтықтан арнайы маркермен бір жауап нұсқасын таңдауды болжайды.

8) Мәтін формасындағы ашылмалы тізімді қолданатын жабық типтегі тапсырма - мәтін формасындағы ашылмалы тізімнен элементті таңдау арқылы ұсынылған жиыннан бір жауап нұсқасын таңдауды қамтамасыз етеді.

9) Мәтін формасындағы бірнеше ашылмалы тізімдерді қолданатын жабық типтегі тапсырма - мәтін формасындағы сәйкес ашылмалы тізімнен элементті таңдау арқылы ұсынылған жиыннан бір жауап нұсқасын таңдауды қамтамасыз етеді.

10)Графикалық формадағы бірнеше ашылмалы тізімдерді қолданатын жабық типтегі тапсырма - графикалық формадағы сәйкес ашылмалы тізімнен элементті таңдау арқылы ұсынылған жиыннан бір жауап таңдауды қарастырады.

Ашық тапсырмалар

1) Нақты немесе кіріс форматындағы бүтін сан түріндегі жауаппен ашық типті орнату - енгізуді болдырмас үшін арнайы енгізілген форматқа енгізілген, оны жазудың рұқсат етілген қателігін ескере отырып, нақты санды енгізуді көздейді қателер.

2) Жауап түрінде ашық типті орнату - мәтіндік өрнекті анализатормен стандартты аймаққа енгізуді болжайды, сонымен қатар жауаптың күтілетін ұзақтығын және регистрдің сезімталдығын орнатуға болады.

3) Графикалық картадағы пиксельді енгізу бар ашық типтегі тапсырма - графикалық картадағы арнайы маркермен жауаптың пиксельге енгізілуін болжайды.

4) Математикалық формула түріндегі жауабы бар ашық тапсырма - математикалық формула құруды көздейді.

5) Символдық формула жауабы бар ашық типтегі тапсырма - формуланың құрылысын қамтиды.

6) Химиялық формула түріндегі жауабы бар ашық тапсырма - химиялық формуланы құруды және оны жауап ретінде енгізуді қамтиды.

7) Электр тізбегі түріндегі жауабы бар ашық типтегі тапсырма - электр тізбегін құруды және оны жауап ретінде енгізуді қамтиды.

Тапсырмаларды жүйелеу

1) Нумераторларды қолданып дұрыс реттілікті орнату тапсырмасы - тізбектегі позицияны көрсететін сандарды элементтерге жақын орналасқан арнайы нөмірлеу өрістеріне енгізу арқылы тізімделген элементтер жиынтығынан бірізділік құруға мүмкіндік береді.

2) Мәтін формасындағы ашылмалы тізімдерді қолдану арқылы дұрыс дәйектілікті орнату тапсырмасы - тізімделген элементтер жиынтығынан мәтін формасындағы сәйкес ашылмалы тізімдерден элементтерді таңдау арқылы бірізділік құруға мүмкіндік береді.

3) Графикалық формадағы ашылмалы тізімдерді қолдану арқылы дұрыс дәйектілікті орнату тапсырмасы - тізімделген элементтер жиынтығынан графикалық форманың сәйкес ашылмалы тізімдерінен элементтерді таңдау арқылы бірізділік құруға мүмкіндік береді.

4) Тінтуірді және мәтіндік форма бойынша қозғалу функциясын қолдана отырып, дұрыс реттілікті орнату тапсырмасы - берілген элементтер жиынтығынан осы элементтерді мәтін формасындағы тінтуірдің сол жақ батырмасымен жылжыту арқылы бірізділік құруға мүмкіндік береді.

5) Тінтуір мен мәтіндік формаға көшіру функциясын қолдана отырып, дұрыс дәйектілікті орнату тапсырмасы - берілген элементтер жиынтығынан осы элементтерді мәтін формасындағы тінтуірдің сол жақ батырмасымен көшіру арқылы реттілік құруға мүмкіндік береді.

6) Тінтуірді және графикалық форма бойынша қозғалу функциясын қолдана отырып, дұрыс реттілікті орнату тапсырмасы - берілген элементтер жиынтығынан графикалық формадағы тінтуірдің сол жақ батырмасының көмегімен осы элементтерді жылжыту арқылы бірізділік құруға мүмкіндік береді.

7) Тінтуірдің көмегімен графикалық формаға көшіру функциясын қолдану арқылы дұрыс дәйектілікті орнату тапсырмасы - тізімделген элементтер жиынтығынан графикалық формадағы тінтуірдің сол жақ батырмасының көмегімен осы элементтерді көшіру арқылы тізбек құруға мүмкіндік береді.

8) Мәтін формасындағы енгізу өрістерін қолдана отырып, дұрыс дәйектілікті орнату тапсырмасы - тізімделген элементтер жиынтығынан мәтін формасындағы арнайы өрістерге сандар немесе мәтін өрнектерін енгізу арқылы бірізділік құруға мүмкіндік береді.

9) Графикалық формаға енгізу өрістерін қолдана отырып, дұрыс реттілікті орнату тапсырмасы - тізімделген элементтер жиынтығынан графикалық формадағы арнайы өрістерге сандар немесе мәтіндік өрнектер енгізу арқылы бірізділік құруға мүмкіндік береді.

10)Графикалық картадағы коннекторды қолдану арқылы дұрыс дәйектілікті орнату тапсырмасы - элементтерді графикалық картадағы арнайы маркермен дәйекті түрде қосу арқылы тізбектелген элементтер жиынтығынан реттілікке мүмкіндік береді.

11)Графикалық картадағы нумераторды қолдану арқылы дұрыс реттілікті орнату тапсырмасы - элементтердің графикалық картадағы арнайы маркермен нөмірлеу арқылы тізбектелген элементтер жиынтығынан құруға мүмкіндік береді.

12)Нөмірлеу құрылғысы мен графикалық картадағы қосқышты қолдана отырып, дұрыс дәйектілікті орнату міндеті - элементтердің тізімделген жиынтығынан нөмірлеу және графикалық картадағы арнайы маркермен элементтерді дәйекті байланыстыру арқылы реттілікке мүмкіндік береді.

Тапсырмаларды сәйкестендіру

1) Кіріс өрістерінің көмегімен сәйкестендіру - жауаптар жиынтығы элементтерінің жанында орналасқан енгізу өрістеріне сұрақтар жиынтығы элементтерінің сәйкес

идентификаторларын қою арқылы екі жиынның бірегей элементтері арасындағы сәйкестікті орнатуды көздейді.

2) Графикалық формадағы ашылмалы тізімдерді қолдану арқылы тапсырманы сәйкестендіру - графикалық формадағы сәйкес ашылмалы тізімнен элементтерді таңдау арқылы екі жиынтықтың бірегей элементтері арасындағы сәйкестікті орнатуды қарастырады.

3) Тінтуірдің көмегімен тапсырманы сәйкестендіру және мәтіндік форма бойынша қозғалу функциясы - сұрақтар жиынтығының элементтері мен жауаптар жиынтығын мәтін формасында тышқанмен жылжыту арқылы екі жиынтықтың ерекше элементтері арасындағы сәйкестікті орнатуды көздейді.

4) Тінтуірдің көмегімен тапсырманы сәйкестендіру және графикалық форма бойынша қозғалу функциясы - сұрақтар жиынтығының элементтері мен жауаптар жиынтығын графикалық объектіде тышқанмен жылжыту арқылы екі жиынтықтың бірегей элементтері арасындағы сәйкестікті орнатуды көздейді.

5) Тінтуірдің көмегімен тапсырманы сәйкестендіру және мәтіндік формаға көшіру функциясы - сұрақтар жиынтығының элементтерін және тышқанмен жауаптар жиынтығын мәтіндік формаға көшіру арқылы екі жиынтықтың бірегей элементтері арасындағы сәйкестікті орнатуды көздейді.

6) Тінтуірдің көмегімен тапсырманы сәйкестендіру және графикалық формаға көшіру функциясы - сұрақтар жиынтығының элементтерін және тышқанмен жауаптар жиынтығын графикалық объектіге көшіру арқылы екі жиынтықтың бірегей элементтері арасындағы сәйкестікті орнатуды көздейді.

7) Коммутаторлармен бос матрицаны қолдану арқылы тапсырманы сәйкестендіру - кестенің жолдары мен бағандарының қиылысында пайда болған ұяшықтар ішінен бір жауапты таңдауды қамтиды, мұнда мәтіндер өрнегі немесе сан жолдар мен бағандардың аттарында орналасқан.

8) Бос матрицаны жалаулармен сәйкестендіру - кестенің жолдары мен бағандарының қиылысында пайда болған ұяшықтардан бірнеше жауап нұсқаларын таңдауды қамтамасыз етеді, мұнда жолдар мен бағандардың аттары мәтіндік өрнек немесе саннан тұрады.

9) Ажыратқыштармен графикалық матрицаны қолдану арқылы тапсырманы сәйкестендіру - кестенің жолдары мен бағандарының қиылысында пайда болған ұяшықтардан жауаптардың бір нұсқасын таңдауды қамтамасыз етеді, мұнда кескіндер жолдардың және (немесе) бағаналардың аттарында орналасқан.

10)Графикалық матрицаны жалаушалар көмегімен сәйкестендіру - кестенің жолдары мен бағандарының қиылысында пайда болған ұяшықтардан бірнеше жауап нұсқаларын таңдауды қамтамасыз етеді, мұнда жолдар және (немесе) бағаналар кескіндері орналасқан.

11) Жұптық графикалық коннекторды қолдану арқылы сәйкестендіру - элементтердің графикалық байланысын арнайы маркермен жұптастыру арқылы тізбектелген элементтер жиынтығынан тізбек құруға мүмкіндік береді.

В ҚОСЫМШАСЫ

Ерекше қажеттіліктері бар адамдарға арналған курстың мазмұнын дайындауға арналған ұсыныстар

PDF файлдарын дайындау бойынша нұсқаулық

Жарияланған курстық материалдардағы жүйелілік пен бұрмалаушылық үшін PDF (ISO32000) қолдану ұсынылады. PDF файлдарын дайындау үшін мәтіндік процессорлар, кестелік процессорлар және презентацияға дайындық бағдарламалары қолданылады. Файлдарды құру бойынша нұсқаулық осы бөлімде кейінірек берілген.

Мәтіндік құжаттарды дайындау

Қарапайым пішімдеуді сақтаңыз. Тақырыптарды, абзацтарды, тізімдерді, тақырыпшалары бар кескіндерді қолданыңыз, кесте сияқты кестелік деректерді орналастырыңыз. Шегіністер мен қойындылармен, көп бағаналы жоспармен, бос жолдармен пішімдеуді қолданбаңыз. Құжаттың әртүрлі бөліктерінде әр түрлі қаріптерді қолданудан аулақ болыңыз.

Құжатты пішімдеу үшін стильдерді қолданыңыз (Қалыпты, 1-тақырып, 2-тақырып) қолмен шегініс пен қалың емес. Бөлек жолға емес, кескін параметрлері арқылы сурет атауларын қосыңыз.

Презентациялар дайындау

Баяндауыш қолданатын студенттер оқи алатын презентация құру үшін презентация мазмұнын мәтіндік көрсетуден бастаңыз («Контур»). Тек презентация мәтінін жасағаннан кейін сәндеу мен кескіндерді қосыңыз. Әр сурет үшін ат пен сипаттама орнатылуы керек (сурет параметрлері арқылы). Анимация элементтерін пайдаланудан аулақ болыңыз.

Слайдтағы элементтердің оқылу ретін басқарыңыз (MSPowerPoint:Home>Drawing>Arrange>SelectionPane). Қажет болса, презентацияның логикалық дәйектілігіне сәйкес оқу тәртібін реттеңіз.

Әр слайд үшін сипаттама тақырыбын орнатыңыз (ол слайдта көрінбеуі мүмкін, бірақ оны орнату керек).

Әр кесте үшін тақырып жолын беріңіз және әр тақырып бағанның мазмұнын сипаттауға жеткілікті сипаттамалық екеніне көз жеткізіңіз.

Электрондық кестелер дайындау

Электрондық кестедегі әр параққа бірегей және сипаттамалық тақырып қолданыңыз.

Әр кесте үшін тақырып жолын беріңіз және әр тақырып бағанның мазмұнын сипаттауға жеткілікті сипаттамалық екеніне көз жеткізіңіз.

URL сілтемелерін ұяшықтарға орналастыру кезінде URL мекен-жайын емес, сілтемелердің тағайындалған мақсатының мәтіндік сипаттамасын қолданыңыз.

Құжаттарды PDF түрінде сақтау

Құжаттарды кеңсе форматында сақтау кезінде «PDF ретінде сақтау» функциясын қолданыңыз. Сақтау кезінде **«DocumentStructureTagsforAccessibility»** параметрі қосылғанына көз жеткізіңіз.

Бұрын жасалған PDF файлдарды пайдалану

Сізге келесі жағдайларда бар мазмұнды жаңарту қажет болуы мүмкін:

- Сканерленген құжаттан жасалған PDF файлы;
- PDF қол жетімділік талаптарына сәйкес келмейтін электрондық құжаттан жасалған;

• PDF жасалған кезде оған қол жетімділікті қамтамасыз ету үшін қосымша ақпарат жазылмаған;

Мәтіндік нұсқасын алу үшін сканерленген құжаттарға негізделген файлдарды тану қажет. Басқа құжаттар үшін қасиеттер мен тегтер орнатылуы керек, құжат тілі мен кескіндердің мәтіндік сипаттамалары дұрыс орнатылуы керек.

Microsoft Word, Excel және PowerPoint бағдарламаларын қоса, Microsoft Office құжаттарынан қол жетімді PDF файлдарын қалай жасау керектігінің толық сипаттамасын ұсынады: http://office.microsoft.com/en-gb/word-help/create-accessible-pdfsHA102478227.aspx. Adobe бұған дейін жасалған құжаттардың қол жетімділігін қалпына келтіру бойынша нұсқаулар ұсынады: http://www.adobe.com/content/dam/Adobe/en/accessibility/products/acrobat/pdfs/acrobat-xi-pdf-accessibilityrepair-workflow.pdf

Суреттерді дайындау және сипаттау бойынша ұсыныстар

Суреттер, сызбалар мен карталар мәтіндік сипаттаманы көру қабілеті нашар оқушыларға түсінуді қажет етеді. Кескіннің мәтіндік сипаттамасы суреттің мәнмәтіні мен мақсатына байланысты болады және кескіннің визуалды жақтарын сипаттаудың қажеті жоқ.

• Мәтін сипаттамасы қысқа немесе ұзақ болуы мүмкін. Қысқаша сипаттама кескіннің мақсатын сипаттауға жарамды, ал егер суретте белгілі бір ұғымның иллюстрациясы болса немесе ақпараттың жалғыз көзі болса, ұзақ сипаттама берілуі керек.

1. Демонстрациялық сурет үшін (мысалы, Қырым көпірінің фотосуреті) қысқаша сипаттама «Қырым көпірінің фотосуреті» болуы мүмкін. Егер фотосуреттің мақсаты көпір құрылымы туралы егжей-тегжейлі ақпаратты көрсету болса, ұзақ сипаттаманы: «Қырым көпірінің көпірі мен тіректерін бейнелейтін фотосурет» деп сипаттауға болады.
2. График, диаграмма, диаграмма немесе сызба үшін қысқаша сипаттама «Қырым көпірінің схемасы» бола алады. Ұзақ сипаттамада кескінге қолданылатын ерекшеліктер болуы мүмкін, мысалы: материалдар, өлшемдер және т.б.
3. Карта үшін қысқаша сипаттама «Қырым көпірінің орналасқан жерін көрсететін карта» болуы мүмкін. Егер картада көпірге баратын маршруттар көрсетілген болса, ұзақ сипаттамада осы маршруттардың мәтіндік сипаттамалары болуы мүмкін.
4. Белгішелік белгішелер үшін қысқаша сипаттама белгішедегі ақпаратқа тең болуы керек. Мысалы, PDF белгішесі бар «Курстың қысқаша сипаттамасы» сілтемесі және қысқаша «PDF» жазбасы баяндаушымен «Курстың қысқаша сипаттамасы PDF» ретінде оқылады.
5. Гиперсілтеме болып табылатын сурет үшін қысқаша сипаттама сурет емес, сілтеме мақсатын хабарлауы керек. Мысалы, анықтамаға сілтеме жасайтын сұрақ белгісінің суреті сұрақ белгісі емес, анықтама ретінде белгіленуі керек.
6. Ақпаратты қамтымайтын кескін сипаттаманы қажет етпейді.

• Атрибутқа қысқаша сипаттама қосыңыз althtml-тэга img:
<imgsrc="image.jpg" a^="Фотография Крымского моста">

• Ақпараттық емес кескіндер үшін img тегінің althtml атрибутын бос мәнге қойыңыз. Бұл әңгімелегішке кескінді өткізіп жіберуге сигнал береді (егер alt атрибуты жоқ болса, файл атауы немесе «сурет» сөзі айтылады):
<imgsrc="image.jpg" alt="">

• Кескіндердің ұзын сипаттамалары кескін тегінде орналасқан абзац тегінде жазылуы керек:
<imgsrc = «image.jpg» alt = «Қырым көпірінің суреті»><p> Қырым көпірінің көпірдің тіректері мен шынжырлары көрсетілген суреті </ p>

• Ұзақ сипаттаманы орналастырудың балама нұсқасы - сипаттаманы қамтитын қосымша блок немесе файл құру және оған сілтеме жасау:
<imgsrc = «image.jpg» alt = «Қырым көпірінің схемасы»><p><ahref =

«description.html»>Қырым көпірінің сызбасының сипаттамасы </p>

Мәтіндерді дайындау және html-түзету бойынша ұсыныстар

HTML - қол жетімді мазмұнды дайындауға арналған ең жақсы формат. Бұл форматты әр түрлі платформалардағы әртүрлі веб-шолғыштар жақсы қолдайды және түзетуге орналастырылған ақпарат экрандық оқырмандар сияқты электронды көмекшілердің дұрыс жұмыс жасауына көмектеседі.

Платформада орналасқан HTML шаблондары төменде көрсетілген ең жақсы тәжірибеге сәйкес дайындалды. Жеке мәтінді және HTML парақтарды қосқанда, осы бөлімдегі нұсқауларды орындауды ұмытпаңыз.

HTML белгілеуін құру бойынша ұсыныстар:

- HTML-ді презентацияға емес, мағынасын белгілеуге пайдаланыңыз. Бірінші деңгей тақырыбы ретінде белгіленген фраза (<h1> тегімен) тақырып ретінде айқын түсіндіріледі, ал қарамен жазылған сөз (<b> немесе тегімен) тақырыпты білдіре алады немесе жай ғана маңызды болып табылады ой. Тізім ретінде белгіленген элементтер тобы таңдалған тізім таңбасына (нүктелер мен шегіністерге) қарамастан әрқашан тізім ретінде түсіндіріледі. Белгіленген тізімді диктор дұрыс айтады (визуалды проблемалары бар оқушылар үшін пайдалы).
- Құжаттарыңыздың құрылымын белгілеу үшін тақырып деңгейлерін пайдаланыңыз. Жақсы құрылымдалған айдарлар студенттерге құжатты шарлауға және іздеген материалын табуға көмектеседі.
- Санақ үшін тізімнің белгілеу элементтерін қолданыңыз. HTML тізімді түзетудің үш түрін ұсынады:
  1. Әр элемент оқпен белгіленген сұрыпталмаған тізімдер;
  2. Әр элемент ретімен орналасқан және реттік нөмірмен белгіленген сұрыпталған тізімдер;
  3. Анықтамалар тізімі, мұнда әр элементте сөздік сияқты терминдер - мәндер жұбы бар.
- Деректерді белгілеу үшін кестелерді қолданыңыз (егер ақпарат табиғаты кесте түрінде ұсынуға қолайлы болса). Кестелердегі жолдар мен бағандарға сипаттама атауларын беріңіз. Жолдар мен бағандардың тақырыптарын <th> тегімен жапсырыңыз, сонда экран оқырмандары кесте мазмұнын дұрыс сипаттай алады.

Бұқаралық ақпарат құралдарын дайындау бойынша нұсқаулық

Дыбыстық транскрипция

Аудиотранскрипт (субтитрлер) есту қабілеті төмен студенттерге курсты аяқтауға қажет және барлық студенттерге материалды егжей-тегжейлі оқуға көмектеседі. Сондай-ақ, ойнату уақытына байланысты субтитрлер курс барысында қажетті материалды табуға көмектеседі.

Бейне сипаттамасы

Бейнероликтер жасау кезінде көру қабілеті төмен оқушыларға ақпарат беру тәсілін қарастырыңыз. Негізінен сіз ақпаратты сөйлеу арқылы жеткізесіз, бірақ белгілі бір жағдайларда визуалды бейнелерді сөзбен сипаттауыңыз қажет болуы мүмкін, мысалы, тақтада сөйлеу.

Жүктеуге транскрипті бар мәтіндік файлды дайындаңыз. Әрбір видео сегментке уақыт штамптары жоқ бейне транскрипциясы бар жүктелетін мәтіндік файл қоса берілуі керек.

Мазмұнның ерекше түрлері және тапсырмалар

Ақпараттық графика

Диаграммалар, графиктер, сызбалар мен иллюстрациялар тұжырымдамалар мен

ақпараттарды ұсыну үшін өте пайдалы болуы мүмкін, бірақ сонымен бірге көру қабілеті нашар тыңдаушыларға қиындықтар тудырады. Мысалы, түсті қабылдауды қажет ететін графиканемесе кішігірім тақырыпшалары бар диаграммаларды түсі соқыр және көру қабілеті төмен оқушыларға оқу қиын болады. Кез-келген кескіндер зағип студенттер үшін кедергі болып табылады.

Көру қабілеті төмен оқушыларға қол жетімді кескіндерді дайындағанда мына нұсқауларды орындаңыз:

- Кескіндердегі негізгі нысандарды бөлектемеңіз. Мысалы, әр түрлі түстерге емес, әртүрлі графиктердегі нүктелерге арналған графикадағы әр түрлі белгішелерді қолданыңыз.
- Мүмкіндігінше кескіндерді сақтау үшін векторлық форматтарды қолданыңыз, мысалы SVG. Векторлық форматтар кескінді масштабтауды қолдайды. Күрделі графика үшін барлық бөлшектерді жақыннан көру үшін жоғары ажыратымдылықтағы суреттерді дайындаңыз.
- Суреттердің альтернативті мәтіндік сипаттамаларын дайындаңыз. Графиктер үшін бұл бірдей мәліметтерден тұратын кестелер болуы мүмкін.

Математикалық өрнектер

Математикалық өрнектер көру қабілеті нашар оқушыларға кедергі болуы мүмкін. Көбіне курстың авторлары формулалардың мәтіндік көріністерінен немесе арнайы белгілеу тілдерінен гөрі формулаларды бейнелеу үшін суреттерді пайдаланады.

Бағдарламалық платформа математикалық өрнектерді енгізу және масштабтау үшін LaTeX және MathML тілдерін қолдану мүмкіндігін ұсынады. Бұл функцияны презентация үшін пайдалану ұсынылады.

Модельдеу және интерактивті модульдер

Симуляциялар, соның ішінде анимациялық, интерактивті және ойнатылатын модульдер, виртуалды шындық орталары, оқу тәжірибесін жақсарта алады және мәтіндерден білім алуда қиналатын оқушыларды қызықтыруға жақсы құрал бола алады. Алайда, дәл осы қаражат ерекше қажеттіліктері бар және мүмкіндігі шектеулі студенттер үшін тосқауылға айналады.

Осындай кедергілерді жою үшін модельдеу мен интерактивті модульдердің тәрбиелік әсерін қарастырыңыз. Курста бір материалды оқудың баламалары бар ма? Сіздің курстарыңызға симуляциялар мен интерактивті модульдерді қосуды шешкен кезде келесі сұрақтарды қарастырыңыз:

- Симуляция көруді түсінуді қажет етеді ме? Олай болса, модельдеу арқылы ұсынылған ұғымдардың альтернативті мәтіндік сипаттамасын беріңіз.
- Симуляциямен жұмыс істеу үшін манипулятор (тышқан немесе сенсорлық тақта) операциялары қажет пе? Олай болса, модельдеу арқылы ұсынылған ұғымдардың альтернативті мәтіндік сипаттамасын беріңіз.
- Модельдеуде кенеттен, жыпылықтайтын немесе жыпылықтайтын мазмұн бар ма? Егер солай болса, және бұл мазмұн модельдеу үшін өте маңызды:
- Бағалау алу үшін қажетті оқу материалдарынан модельдеуді алып тастаңыз;
- Мазмұнның жыпылықтайтын немесе жыпылықтайтын ескертуімен модельдеуді алдын-ала еліктеңіз.

Жаттығулар мен тесттер

Курстық бағаға әсер ететін іс-шаралар мен бағалау үшін студенттердің денсаулық мәселелерін талдаңыз. Тест тапсырмаларын оқушыларға физикалық қиындықтар тудырмайтындай етіп құрастырыңыз.

Кейбір студенттерге тапсырманы оқып, түсініп, жауап беру үшін визуалды немесе ұтқырлық шектеулеріне байланысты көбірек уақыт қажет. Егер тапсырма шектеулі уақытта жауап беруді қажет етсе - бұл уақыт барлық топ студенттері үшін жеткілікті екендігіне көз жеткізіңіз.

Кейбір тестілер көру немесе қозғалу қабілеті бұзылған оқушыларға қиын болуы мүмкін. Мысалға:

- Көзді жақсы үйлестіруді және манипуляцияны қажет ететін жаттығулар, мысалы, суреттегі аумақты таңдау немесе нысанды қажетті аймаққа апару. Мұндай жаттығуларға жоғары дәлдіктегі мотористаны қажет етпейтін баламаларды қарастырыңыз (егер, әрине, курс осындай дағдыларды үйретуге бағытталмаса). Мысалы, апарып тастау тапсырмасында опциялардың ішінен таңдау тапсырмасы түрінде балама болуы мүмкін;
- Көру қабілеті шектеулі оқушыларға қиын жаттығулар қиын болуы мүмкін. Мысалы, сөз бұлтын сөздердің тізімімен немесе кестесімен ауыстыруға болады.

Г ҚОСЫМШАСЫ

Үлгі. Сапаны мазмұнды бағалау

Автор/ авторлар ұжымы: _____
/Аты-жөні, ғылыми дәрежесі және қызметі, кафедрасы/

_____
/курсатауы/
жаппай ашық онлайн курсына (ЖАОК)(өңделген/қайта өңделген)берілген

_____пәнбойынша

_____ББББ үшін

№	Бағалаудың детальдық деңгейі	Балл
1	Пәннің жұмыс бағдарламасына курс мазмұнының сәйкестігі:	
2	Тапсырмалар мен модульдердің логикалық реттілігін талдау:	
3	Лингвистикалық бағалау – материалдың қазіргі тіл нормаларына сәйкестігі (қазақша, орысшанемесе ағылшынша):	
4	Әр модуль бойынша оқу жүктемесі мен уақытты бөлу балансын бағалау:	
5	Оқу материалы мазмұнының мәлімделген құзыреттілік деңгейлеріне сәйкестігі:	
6	Курс туралы ақпарат (оқу нәтижелері және алынған құзыреттер):	
	Барлығы	

Шешім: _____

Д ҚОСЫМШАСЫ

Үлгі. Өзектілігі мен қажеттілігін бағалау

Автор/ авторлар ұжымы: _____
/ Аты-жөні, ғылыми дәрежесі және қызметі, кафедрасы /

_____
/курсатауы/
жаппай ашық онлайн курсына (ЖАОК) (өңделген/қайта өңделген) берілген

_____пән бойынша

_____ББББ үшін

_____модель

Шешім: _____

Е ҚОСЫМШАСЫ

Сарапталық қорытынды
САРАПТАМАЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫ_____

_____
/курс атауы/
жаппай ашық онлайн курсына (ЖАОК) (өңделген/қайта өңделген) берілген

URL_____

_____пәні бойынша

_____БББ үшін

Автор/ авторлар ұжымы:_____
/Аты-жөні, ғылыми дәрежесі және қызметі, кафедрасы/

_____

Сараптама нәтижелерінде анықталған:
Мазмұнға негізделген сапаны бағалау – _____ балл;
Өзектілікті және сұранысты бағалауды ұсыну - _____ модель;
Толықтығы мен сапасын техникалық бағалау – _____ балл.

Сараптама нәтижелерінде анықталған:

Сараптамаға ұсынылған жаппай ашық онлайн курсы «Ашық білім беру платформасында жарияланған онлайн-курстарды құруға қойылатын талаптар мен нұсқаулар» сай келеді және оқу үрдісінде электронды ресурс негізінде қолдануға болады.

Өңделген/қайта өңделген ЖАОК («Оқытушы, кафедра меңгерушісі, факультет деканы, институт директоры, ҒЗИ/ҒЗО/ҒӨО директорлары кәсіби іс-әрекеттерінің тиімділік көрсеткіштерін (KPI) бағалау» ережесіне сәйкес) _____ баллмен бағаланады.

Төраға:

ООБ бастығы _____ Беглерова С.Т.
/қолы/ /Ф.И.О./

Мүшелері:
Каф.меңгерушісі _____ _____
/қолы/ /Ф.И.О/

ЖАОК секторының
меңгерушісі _____ _____
/қолы/ /Ф.И.О/

Сараптама күні «_____»_____20__ж.

Оқытушылар сараптама нәтижесімен танысып шықты_____

Ж ҚОСЫМШАСЫ

Танысу парағы

№	Аты-жөні	Қызметі	Күні	Қолы
1	2	3	4	5

3 ҚОСЫМШАСЫ

Өзгерістерді тіркеу парағы

Р/с №	Өзгеріс енгізу туралы шешім		Парақ нөмірі				Парақтар саны	Өзгеріс енгізілген күні	Өзгерістерді жүзеге асыратын тұлға	
	Құжат	Бұйрық №, немесе алқалық басқару органдары хаттамасының №	Өзгертілген	Ауыстырылған	Жаңа	Есептен шығарылған			Аты-жөні	Қолы